

Sygn. akt V CSK 681/14

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A. W.

przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej nieruchomości przy ul. [...] w Ś.

o ustalenie nieistnienia ewentualnie uchylenie uchwały,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 czerwca 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 26 listopada 2013 r., sygn. akt I ACa 1081/13,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 135 zł (sto trzydzieści pięć) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 8 kwietnia 2013 r., którym oddalone zostało jej powództwo o stwierdzenie nieistnienia uchwały pozwanej nr 3/2012 z dnia 15 stycznia 2012 r. w sprawie wyboru zarządu, ewentualnie uchylenia tej uchwały.

Powódka w skardze kasacyjnej powołała obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazała na przyczyny objęte art. 398⁹ § 3 i 4 k.p.c. Nieważność postępowania dotyczyła podstawy określonej w art. 379 pkt 2 k.p.c. i polegała na nienależytym umocowaniu pełnomocnika pozwanej, z uwagi na brak organu. Z tego powodu pozwana była pozbawiona możliwości obrony swych praw, stosownie do art. 379 pkt 5 k.p.c. Podjęcie uchwały w przedmiocie wyboru członków zarządu pozwanej nie dopełniło wymagania formy aktu notarialnego, a ponadto do wyboru doszło mimo braku większości głosów. Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazuje nieważność postępowania przed Sądami obu instancji. Sąd Apelacyjny rażąco naruszył przepisy postępowania przez powołanie się na wiążące, wcześniej prezentowane stanowisko w odniesieniu do przyjęcia, że czynność podjęta przez członka wspólnoty mieszkaniowej nie przekraczała zwykłego zarządu. Nie wyjaśnił jednak przyczyn takiego stanowiska. Niewłaściwie przeprowadzona została wykładnia art. 382 w związku z art. 316 § 1 k.p.c. Rażąco naruszył Sąd drugiej instancji art. 207 § 3 w związku z art. 217 § 1 k.p.c., nie uwzględniając konieczności ograniczenia swobody w ocenie dowodów, wywołanej prekluzją dowodów, z uwagi na przekroczenie terminu wniesienia odpowiedzi na pozew i przedstawienia uchwał nr 1/2012 i nr 2/2012. Doszło także do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych

błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce. Do realizacji celu wyznaczonego temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia dochodzi przez spełnienie chociaż jednej z przesłanek objętych art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Przesłanka nieważności postępowania bezpośrednio odnosi się wyłącznie do postępowania przed sądem drugiej instancji, nawiązuje zaś do regulacji zawartej w art. 379 k.p.c. Nie oznacza to, że nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji jest obojętna dla ewentualnego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ma ona także znaczenie, aczkolwiek Sąd Najwyższy nie bierze jej pod rozwagę z urzędu (zob. art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Może ją natomiast uwzględnić jako element przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4, jeżeli skarżący trafnie zarzuci sądowi drugiej instancji naruszenie art. 378 § 2 i art. 386 § 2 przez pominięcie nieważności postępowania w niższej instancji.

Problematyka pozbawienia strony możliwości obrony swych praw była przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego. W judykaturze przyjęte zostało, że pozbawienie strony możliwości obrony swych praw, skutkujące nieważnością postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.) występuje wówczas, gdy strona, wbrew swej woli, z powodu wadliwych czynności procesowych sądu zostaje pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutki tego uchybienia nie mogły być usunięte w dalszym toku postępowania przed wydaniem wyroku w danej instancji. Chodzi o całkowite, faktyczne pozbawienie możliwości obrony (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 czerwca 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, nr 3, poz. 66, z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000, Nr 12, poz. 220, z dnia 10 stycznia 2001 r., I CKN 999/98, niepubl., z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/00, niepubl., i z dnia z dnia 24 lutego 2011 r., III CSK 137/10, niepubl. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01, niepubl.).

Nie ma podstaw do uznania, że pozwana nie miała organu uprawnionego do jej reprezentowania, zaś brak pierwszego pisma procesowego, złożonego przez pełnomocnika, został w dalszym postępowaniu uzupełniony. Kwestie te były przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego. Brak usprawiedliwionych przesłanek do uznania, że doszło do wadliwości postępowania przed Sądami obu instancji,

które stanowiłyby przeszkodę w podejmowaniu przez pozwaną obrony swych praw.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to zasadność widoczna od razu, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy wywodów zamieszczonych w skardze, wskazująca, że zaskarżone orzeczenie nie powinno się ostać. Doszło bowiem do kwalifikowanego, czyli oczywistego naruszenia prawa, którego skutkiem było wydanie przez Sąd drugiej instancji orzeczenia oczywiście wadliwego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; z dnia 23 listopada 2010 r., III UK 10/11, niepubl.). Na takie rozumienie powołanej przesłanki nie wskazują wnioski skarżących. Tak powołana przyczyna, jak i jej uzasadnienie na tle dopuszczalnych podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego postanowienia nie daje argumentów dla oceny, iż kwestionowane orzeczenie stanowi konsekwencję jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.